

Gymnázium Jana Opletala, Litovel, Opletalova 189
784 01 Litovel, Opletalova 189

Minimální preventivní program

Program prevence rizikového chování

Charakteristika školy, analýza situace:

Gymnázium je jednou ze dvou středních škol v malém městě (cca 10 000 obyvatel). Většina studentů denně do školy dojíždí. Tato skutečnost do značné míry ovlivňuje jeden z našich hlavních problémů a to poměrně vysokou absenci žáků, zejména ve vyšších ročnících vyššího gymnázia.

Škola sídlí v jedné budově v pěkném prostředí městského parku. Nevýhodou tohoto jinak velmi příjemného okolí je, že v různých zákoutích parku a v blízkosti školní jídelny se shromažďují skupinky nezaměstnaných osob, které zde často popíjí alkohol a kouří.

Tato místa – za altánkem v parku, za školní jídelnou jsou samozřejmě riziková i vzhledem ke kouření našich žáků.

Ve školním roce 2018/ 2019 jsme řešili vysokou absenci a nestandardní chování na sociálních sítích.

Témata prevence:

Prevence drogových závislostí, alkoholismu a kouření

Prevence šikany a kyberšikany – posilování a rozvoj mezilidských vztahů

Prevence rizikového sexuálního chování, sexuální výchova

Prevence kriminality a delikvence, právní odpovědnost

Prevence patologického hráčství a závislosti na počítačových hrách

Prevence záškoláctví

Zdravý životní styl, prevence poruch příjmu potravy

Ekologie, vztah k životnímu prostředí

Cíle programu:

Dlouhodobé, obecné cíle:

- Rozvoj sebepoznání, zvyšování sociální kompetence, přijímání zodpovědnosti za sebe a své chování.
- Rozvíjení komunikačních a sociálních dovedností žáků a zlepšení jejich schopnosti odolávat negativnímu vrstevnickému tlaku.
Zlepšování schopností řešit problémy, konflikty, stres, kritiku.
- Vytvářet z třídních kolektivů přátelské a spolupracující týmy, rozvíjet toleranci, sebedůvěru a sebeúctu jedince v rámci kolektivu třídy.
- Vytváření podmínek pro příznivé pracovní klima žáků, pedagogických pracovníků a ostatních zaměstnanců školy.
- Vytvořit a rozšiřovat nabídku mimoškolních volnočasových aktivit v návaznosti na výuku školy – zajímat se o svět mladých lidí.
- Obeznamit rodiče s riziky, kterým jsou jejich děti vystaveny a motivovat je ke spolupráci se školou.
- Motivovat učitele k aktivnímu zapojení do realizace programu ve svých hodinách i na neformální bázi při komunikaci se žáky, ke spolupráci s kolegy a ke vzájemné informovanosti o chování žáků.

Krátkodobé, konkrétní cíle:

- Předávání znalostí a informací o rizicích a následcích užívání návykových látek a nebezpečí spojených s jejich neodpovědným užíváním.
- Upevňovat obecně uznávané hodnoty a postoje společenského života, základní pravidla společenského chování.
- Sjednotit postup třídních učitelů při řešení problémové absence žáků.
- Snížit počet zameškaných hodin, zejména z rodinných a osobních důvodů.
- Zajistit, aby žáci znali školní řád a důsledky jeho porušování.
- Spolupracovat s třídními učiteli a zmapovat současnou situaci ve škole formou dotazníků a pohovorů se žáky.
- Zavčas odhalovat nežádoucí projevy chování žáků ve školním prostředí a na akcích pořádaných školou, podchytit problémové žáky a pomoci jim v nápravě jejich rizikového chování.
- Upevňovat a rozvíjet kladný vztah k životnímu prostředí.
- Vytvořit přehledný harmonogram začlenění témat primární prevence do výuky jednotlivých předmětů.
- Zaměřit se na problematiku kyberšikany, rizik používání internetu a sociálních sítí.

Cílová skupina

1. **žáci:** nižší gymnázium 11 – 15 let
vyšší gymnázium 16 – 19 let

V našem programu chceme působit na všechny žáky, hlavní důraz je kladen na žáky kvarty, 1. ročníků čtyřletého studia a na žáky kvinty osmiletého studia.

2. rodiče žáků

Individuální pozornost je věnována rodičům žáků, u kterých byl zjištěn výskyt nežádoucích projevů chování.

1. Průběžné aktivity:

1. Spolupracovat s vyučujícími SV, občanské výchovy, TV, biologie, informatiky, chemie a ostatních předmětů – začleňovat problematiku etické a právní výchovy, zdravého životního stylu, bezpečného používání internetu a sociálních sítí.

Využívat nové metody a techniky rozvíjení osobnosti studentů a nácviku praktických psychologických dovedností.

Seznamovat vyučující s poznatky a materiály (příručky, publikace, DVD, webové stránky), získanými na akcích pro metodiky prevence.

2. Na začátku školního roku jsou žáci v rámci třídnických hodin důkladně seznámeni se školním řádem, se svými právy a povinnostmi a s důsledky porušování školního řádu. Dále třídní učitelé seznámí žáky s programem proti šikanování.

Před školními akcemi, které probíhají mimo školní budovu, jsou žáci vždy poučeni o bezpečnosti, seznámeni s pravidly chování na akci a se zákazem požívání návykových látek.

3. Aktivně spolupracovat s vedením školy, výchovným poradcem a třídními učiteli při řešení

výchovných problémů. Při výskytu nežádoucích jevů poskytovat včasnou a účinnou intervenci. Zahrnout do vnitřního řádu školy opatření k zajištění ochrany zdraví žáků, ochrany vůči zneužívání návykových látek a dalším jevům rizikového chování.

4. Stanovit konzultační hodiny metodičky prevence a výchovné poradkyně.
5. Aktualizovat nástěnku prevence rizikového chování (2. patro) a informovat o poradenských možnostech.
6. Při práci s problémovými studenty nadále spolupracovat s P – centrem v Olomouci a Pedagogicko-psychologickou poradnou Olomouckého kraje.
7. Uplatňovat přiměřená kázeňská opatření při porušení vnitřního řádu školy v oblasti zneužívání návykových látek a dalších projevů rizikového chování. Důsledně potírat kuřáctví, požívání alkoholu a dalších návykových látek i ostatní projevy rizikového chování.
8. Nastavit jasná a jednotná pravidla vzhledem k záškoláctví žáků ve všech předmětech a důsledně je dodržovat. Snažit se vyvarovat nejednotného a pseudohumánního přístupu třídních učitelů a pedagogů jednotlivých předmětů.
9. Zabezpečit širokou a různorodou nabídku volnočasových aktivit.
Činnost - sportovních klubů,
- pěveckého sboru PALORA,
- kroužků
Pořádání dlouhodobých soutěží a mezitřídních turnajů v kolektivních sportech.
Zapojování talentovaných žáků do soutěží a olympiád.
10. Zúčastňovat se seminářů a akcí pořádaných pro metodiky prevence.
O nových poznatcích, legislativě, metodách a formách práce informovat ostatní pedagogické pracovníky:
  - na poradách pedagogického sboru
  - na nástěnce ve sborovně
  - při individuálních rozhovorech s jednotlivými vyučujícími
  - emailemVyužívat propagační a jiné materiály ze setkání.
11. Spolupracovat s Komisí pro prevenci kriminality a BESIP při MÚ v Litovli, s Městským klubem v Litovli, s metodiky prevence ostatních litovelských škol, Policií ČR a dalšími institucemi.

II. Začlenění témat prevence rizikového chování ve výuce

Prima:

Občanská výchova

Prima - seznamka projekt ŠVP, tři dny psychosociálních her

cílem je vzájemné seznámení žáků, vést je k respektování ostatních, aktivizovat žáky ke spolupráci, vytvářet zdravé motivující prostředí (Hradilová, Kuchařová, Zatloukalová) září

V průběhu školního roku vedeme žáky k samostatnému myšlení, rozhodování, otevřenosti, cvičíme asertivitu-píši vzkaz spolužákovi, co chci změnit v našem vztahu, mírně kontroverzní, ale účinná metoda vedoucí k vytváření pravidel pro třídu. Realizujeme v rozsahu minimálně tři týdnů dle potřeby třídy. Třída si následně vytvoří pravidla obsahující práva a povinnosti žáka v daném sociálním prostoru.

PRO DEN EVROPY – starší žáci z vyššího gymnázia připravují celodenní program o EU pro žáky primy – posilujeme mezilidské vztahy, předcházíme projevům xenofobie, ukazujeme multikulturní společenství, bojujeme proti předsudkům, metodou kooperace se učíme navzájem. květen

PRO Drogy ne – vyškolený tým žáků z vyššího gymnázia připraví výukový program obsahující debatu, anketu, přednášku, film v rozsahu dvou vyučovacích hodin. Postupujeme od závislosti na čokoládě, kofeinu až k marihuaně. květen-červen

Tělesná výchova

Téma

Význam pohybu pro zdraví	Zdravý způsob života a péče o zdraví Tělesné, duševní a sociální zdraví	podzim
Rizika ohrožení zdraví a jejich prevence	Autodestruktivní závislosti Doping ve sportu	zima
Hodnota a podpora zdraví	Programy podpory zdraví	
Osobnostní a sociální rozvoj	Sebepoznání a sebepojetí Organizace činností a chování Psychohygienu	jaro

Sekunda

Občanská výchova

Téma

Právo jako minimum morálky obsahuje oddíl věnovaný šikaně jako trestnému činu, vandalismu a kriminalitě obecně. Začínáme u pojmu nemorální chování, přejdeme k nepsaným sankcím a zakončujeme psaným normativem. Případové studie doplňujeme filmem Šikana a Gambleři. Tématu věnujeme ve výuce tři a více hodin. podzim

Člověk a kultura doplňujeme oddílem o slušném chování, celkové kultivaci osobnosti. Výklad o základních pravidlech zdravení rozšiřujeme projekcí programu Důstojně mezi lidmi. Pomáháme tak u dětí upevňovat základní pravidla a hodnoty společenského chování. březen

Ročníkový projekt Hlavní světová náboženství.

Žáci jsou rozděleni do čtyř skupin, každá v rozpětí až tří měsíců pracuje na prezentaci jednotlivých náboženství. Prezentace v rozsahu dvou vyučovacích hodin zahrnuje historii,

rituály, osobnosti, svátky, aktuální stav sympatizantů a věřících. Poznáváme tak různá náboženství a kultury. Rozsah osm hodin. duben, květen, červen

Tělesná výchova

Téma		
Zdravotně orientovaná zdatnost	Návykové látky ve sportu a v životě	podzim
Osobnostní a sociální rozvoj	Mezilidské vztahy, komunikace, spolupráce	
	Morální rozvoj	
Lyžařský výcvikový kurs	Beseda na téma návykové látky a sexuální problematika	zima

Chemie

Téma		
Voda, vzduch	Exkurze v čističce odpadních vod ochrana životního prostředí a environmentální výchova	jaro

ICT

Téma		
Internet	Zásady bezpečného užívání internetu a sociálních sítí. Kyberšikana Probíhá v rámci výuky kapitoly Vyhledávání informací, komunikace.	

Tercie

Občanská výchova

Téma		
<u>Občan a právo</u> – normy, pravidla a právní odpovědnost vzhledem k závislostem. Problematika trestní odpovědnosti mládeže.		první pololetí

Učíme se pravidla asertivního chování (navazujeme na primu), Cvičení obsahují různé případové studie. Žáci se vzájemně procvičují v umění říci ne na zadaném tématu. jaro

Chemie

Téma		
<u>Surovinové zdroje</u> – ochrana životního prostředí		

Biologie

Téma		
------	--	--

Biologie člověka Životní styl – pozitivní a negativní dopad na zdraví člověka
Výchova ke zdraví Auto-destruktivní závislosti
Návykové látky
Zdravotní rizika zneužívání návykových látek

Kvarta

Občanská výchova

Téma

Lidská práva jsou zajištěna výukou o historii české ústavnosti, ústavním pořádku, Úmluvě o právech dítěte, základech národního práva. Výchova k občanství (ČR, EU)

Vzhledem k věku věnujeme pozornost trestní odpovědnosti, pojmu nezletilec, občanský průkaz. první pololetí

Globalizace obsahuje skupinu problémů intersociálních a antroposociálních.

Žáci zpracovávají obsáhlé seminární práce k dané problematice. Jedno téma například zpracuje více žáků, následně při společné prezentaci je konfrontována jejich schopnost porozumět, vysvětlit, mít názor, zaujmout postoje. druhé pololetí

Tělesná výchova

Téma

Význam pohybu pro zdraví

Tělesné, duševní a sociální zdraví

Tělesná a duševní hygiena

podzim

Chemie

Téma

Alkoholy, heterocykly

Prevence závislostí, výchova k zodpovědnému chování

Český jazyk

Téma

Diskusní kruh

Cvičná úvaha

Diskusní kruh bude věnován tématu „Kyberprostor“ a sociálním sítím. Po té následuje cvičná úvaha věnovaná těmto tématům.

1.ročník a kvinta

Společenské vědy

Téma sexuální úchytky v objektu i subjektu – prevence rizikového sexuálního chování

Úvod do psychologie oběti - prevence kriminality a delikvence

Případové studie, testujeme druhy normality – prevence kriminality

Žáci prvního ročníku s přesahem do druhého ročníku realizují projekty pro nižší gymnázium (DEN EVROPY).

Tělesná výchova

Téma Rizika ohrožující zdraví	Výroba, držení a zprostředkování nelegálních návykových látek, návykové látky a bezpečnost v dopravě	podzim
Průpravná, kondiční, estetická a jiná cvičení	Význam cvičení pro zdravý životní styl	zima
Lyžařský kurz	Poskytnutí první pomoci	

Chemie

Téma Radioaktivita, zbraně hromadného ničení	Ochrana životního prostředí
--	-----------------------------

ICT

Téma Internet	Zásady bezpečného užívání internetu. Kyberšikana Probíhá v rámci výuky kapitoly Zdroje a vyhledávání informací, komunikace.
------------------	--

2.ročník a sexta

Společenské vědy

Téma <u>Trestní právo</u> , přestupek a trestný čin – prevence kriminality	
Téma <u>Vývoj české ústavnosti</u> , Občanský zákoník, Trestní zákon a Trestní řád, základy pracovního práva – posilujeme občanství a právní odpovědnost.	březen – červen

Tělesná výchova

Téma Olympijské hry	Sport a ochrana přírody	
Historie a současnost sportu	Odmítání podpůrných látek	jaro

Chemie

Téma Surovinové zdroje Deriváty uhlovodíků	Ochrana životního prostředí Prevence závislostí
--	--

3.ročník a septima

Společenské vědy

Téma

Etické systému v historickém vývoji – žáky vedeme k uvědomění mravních a morálních hodnot. říjen - prosinec

Tělesná výchova

Téma

Zdravotně orientovaná zdatnost   Psychohygienu, předcházení stresům, zvládání stresových situací, hledání pomoci   jaro

Chemie

Téma

Heterocykly   Prevence závislostí
Biochemie   Zodpovědné chování, úcta k životu

Biologie

Téma

Biologie člověka

Zdravý způsob života a péče o zdraví

vliv životních a pracovních podmínek a životního stylu na zdraví v rodině, škole, obci

zdravá výživa – specifické potřeby výživy podle věku, zdravotního stavu a profese

psychohygienu – předcházení stresům v mezilidských vztazích, zvládání stresových situací, efektivní komunikace, hledání pomoci

Změny v životě člověka a jejich reflexe

péče o reprodukční zdraví – faktory ovlivňující plodnost;

preventivní prohlídky;

osvěta spojená s abúzem nikotinu, alkoholu, drog a sexuálně přenosnými chorobami

Český jazyk

Téma

Úvaha   v rámci úvahy - možnost zpracování témat prevence rizikového chování

4. ročník a oktáva

Matematika

Téma

Práce s daty   Součástí tématu je i sběr a zpracování statistického souboru. Statistické šetření lze zaměřit na výskyt rizikového chování.

III. Jednorázové akce:

Září

- 5. - 6. 9. 2019
Prima seznamka - seznamovací akce pro nastupující žáky primy pod vedením výchovné poradkyně a třídní učitelky primy. (Kuchařová, Hradilová, Zatloukalová)
Pohybové, kreativní aktivity a soutěže. Pasování primánek na žáky gymnázia.
Do projektu jsou zapojeni studenti 4. ročníků se zájmem o studium na pedagogické fakultě.
- 11. - 13. 9. 2019
Seznamovací pobyt studentů 1. A a kvinty na Třemešku.
(Baránková, Rozsypalová, Pospíšil, Hanáková)
Adaptační pobyt věnovaný aktivitám, které vedou k poznání nových spolužáků.
Náplní pobytu jsou psychosociální hry, sportovní soutěže, práce s třídními kolektivy a aktivity s tématem prevence závislosti a rizikového chování.
- Aktivity v Lanovém centru Proud v Olomouci pro žáky 2. ročníků a sexty.
Rozvoj třídních kolektivů.
(projekt Z výšky máme větší rozhled) 3. 10. 2019
- Poznáváme Litovelské Pomoraví ze sedla pro žáky tercie 17. – 18. 9. 2019
Cykloturistický kurz, práce s třídním kolektivem, bezpečné chování v dopravě.
- Účast ŠMP na setkání metodiků prevence.

Říjen

- Aktivity v Lanovém centru Proud v Olomouci pro žáky 2. A a sexty.
Rozvoj třídních kolektivů.
(projekt Z výšky máme větší rozhled) 3. 10. 2019
- Informace ŠMP o Podpůrné skupině pro pedagogy
- Halloween – akce pořádaná Studentskou radou GJO Litovel
(posílení vztahů mezi žáky školy) 31. 10. 2019

Listopad

- Účast ŠMP na zasedání Komise prevence kriminality při MěÚ v Litvli
- Program „Jak se nestát obětí sociálních sítí?“ pro žáky kvarty, sexty a 2. A
18. 11. 2019.
- Přednáška pro dívky ze sekundy (sexuální výchova) 21. 11. 2019
- Přednáška a beseda pro žáky tercie „Kluci z Marsu a holky z Venuše“
(sexuální výchova) 21. 11. 2019

Leden

- Beseda pro žáky sekundy, týkající se problematiky závislostního chování a sexuality
(realizace na lyžařském výcvikovém kursu).

Únor

- Setkání školních metodiků prevence
- Přednáška a beseda pro žáky prvních ročníků, týkající se bezpečného chování na horách při lyžování a turistice.

Březen

- Roční program Sdružení D pro žáky kvarty – dlouhodobý projekt

Duben

- Prožitkové lekce Sdružení D pro žáky 1. A a kvinty
- Roční program Sdružení D pro žáky kvarty – dlouhodobý projekt
- Dotazníkové šetření týkající se problematiky užívání návykových látek, klimatu a atmosféry ve třídách.
(vybrané třídy)

Květen

- Majáles
Třídy ve spolupráci s třídními učiteli vytváří masky dle zadaného tématu, následuje průvod městem a předvedení a prezentace třídy králi majálesu a ostatním. Na organizaci se podílí Studentská rada.
- Program pro žáky primy „Rizika internetu a jejich předcházení“

Akce budou aktuálně doplněny dle nabídky dalších institucí.

Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou pravidelně dvakrát do roka na třídních schůzkách informováni o:

- akcích pořádaných školou
- práci výchovného poradce a školního metodika prevence
- poradenství, které škola nabízí a které může zprostředkovat

Dále jsou informováni o činnosti Rodičovského sdružení a zvolí si třídního důvěrníka, který zajišťuje komunikaci mezi rodiči žáků třídy, třídním učitelem a vedením školy.

Třídní učitelé mají na rodiče žáků telefonické a emailové kontakty pro případ potřeby.

Rodiče jsou prostřednictvím programu Bakaláři průběžně informováni o studijních výsledcích a chování žáků.

Rodičům jsou prostřednictvím třídních učitelů, VP a ŠMP poskytovány individuální konzultace při vzdělávacích a výchovných problémech jejich dětí. Dále jsou informováni o podezření na experiment s návykovými látkami či výskytu jiného rizikového chování. V odůvodněných případech bude školou rodičům doporučena konzultace s odborníky.

Evaluaace

Ke zjištění efektivity programu využijeme následující:

- Zprávy o prospěchu a chování žáků za 1. a 2. pololetí školního roku a jejich porovnání s předchozím školním rokem.
- zhodnocení výskytu rizikového chování a sociálně patologických jevů na škole (ke zjištění tohoto stavu využijeme dotazníkové metody, práci třídních učitelů, pozorování zaměstnanců školy a připomínky žáků)
- dotazníková šetření a hodnocení konkrétních akcí žáky a pedagogy, kteří se jich zúčastnili

Spolupracující organizace a jednotlivci – kontakty

- **Pedagogicko psychologická poradna Olomouc**
U Sportovní Haly 1a
www.ppp-olomouc.cz
585 221 045
- **Sdružení D Olomouc**
Polská 4, Olomouc
www.sdruzenid.cz
585 235 451, 724 738 031
- **P-centrum Olomouc**
Lafayettova 9, Olomouc
www.p-centrum.cz
585 221 983
středisko prevence, léčby a integrace osob ohrožených drogovou závislostí
- **Sdružení Podané ruce, Olomouc**
Sokolská 48, Olomouc
www.podaneruce.cz
585 220 034
poskytovatel nízkoprahových služeb pro uživatele nealkoholových drog
- **E – bezpečí Olomouc**
www.e-bezpeci.cz.
- **Komise prevence kriminality a BESIP MěÚ Litovel**
Hedvika Weberová
weberov@seznam.cz
- **Městská policie Litovel**
585 341 568, 602 133 721
- **Oblastní metodik prevence Mgr. Pavlína Ševčíková**
585 221 045
- **Krajský metodik prevence PhDr. Ladislav Spurný**
l.spurny@olkraj.cz
585 508 545
- **Policie ČR**
Obvodní oddělení Policie ČR Litovel
Havlíčková, Litovel
974 766 751
- **Mgr. Petr Halama**
petr.halama@seznam.cz
773 934 851
- **MUDr. Nora Hradská**
Poliklinika Litovel
585 341 668
praktický lékař pro děti a dorost
- **Mgr. Inka Koutná**
klinický psycholog
Poradenské centrum Horní Lán, Olomouc
pracoviště Litovel, Jungmannova

- **Linka důvěry dětí a mládeže, Olomouc**
585 414 600
- **Linka pro rodinu a školu**
www.linkaprorodinuaskolu.cz
116 000
- **Linka bezpečí**
116 111